

Samenvatting

Het college heeft een besluit genomen over de uitvoering van de motie jongeren en schulden en te starten met een pilot van het Jongeren Perspectief Fonds (JPF) Maastricht. Deze aanpak sluit aan bij de succesvolle aanpak van het JPF Den Haag. Binnen deze JPF aanpak worden de problemen van jongeren op verschillende leefgebieden (naast schulden bijvoorbeeld ook wonen, gezondheid, verslaving en werk of school) aangepakt en worden ze met inzet van een fonds geholpen met de sanering van alle schulden zodat jongeren schulden(zorg)vrij worden. Er wordt gewerkt aan een beter toekomstperspectief voor jongeren, door middel van scholing en werk. Een aantal landelijke partijen als ING en Aegon ondersteunen de aanpak van Den Haag en willen mogelijk ook andere gemeenten ondersteunen die conform dezelfde aanpak werken.

Beslispunten

1. Akkoord gaan met de invulling van de motie jongeren en schulden middels de JPF-aanpak en de daaraan verbonden werkwijze;
2. Akkoord gaan met de besteding van € 300.000 ten behoeve van de pilot JPF waarvan zowel het fonds waaruit de schulden worden gesaneerd als de uitvoeringskosten (hulpverleners en projectleiding) worden betaald.
3. De incidentele middelen van €300.000, die in 2018 zijn toegevoegd aan het armoedebudget t.b.v. uitvoering van de motie, overhevelen naar het jaar 2019 en 2020.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 8 januari 2019:

Conform.

1. Aanleiding

In juli 2016 heeft de raad een motie aangenomen met als strekking ...

- Een bedrag van € 300.000 vrij te maken als startkapitaal voor een dergelijk fonds.
- Vanuit dit fonds de schulden van zoveel mogelijk jongeren over te nemen.
- Van dit fonds een *revolving fund* te maken zodat deze aanpak structureel kan worden.

In november 2017 heeft de raad met het vaststellen van de begroting 2018 de financiële dekking voor de motie jongeren en schulden geaccordeerd. De afgelopen maanden is, samen met een aantal partijen, gewerkt aan de praktische uitwerking. Voorgesteld wordt om een pilot van 2 jaar uit te voeren en daarna te besluiten of en zo ja op welke wijze de ontwikkelde aanpak geborgd wordt. Naar verwachting zal namelijk het rijk nog met een aantal wettelijke maatregelen komen op het gebied van de aanpak van schulden.

2. Context

- Actieplan armoede 2016-2018
- Toekomstagenda Maastricht Heuvelland
- Coalitieakkoord 2018-2022: Maastricht, onbegrensd en ontspannen

De armoedeaanpak wordt in het actieplan armoedebestrijding (2016-2018) gebaseerd op vier hoofdlijnen: preventie en voegsignalering, aandacht voor schulden, het systeem eenvoudiger maken en verbinden. De JPF aanpak past in dit kader door schulden in een vroegtijdig stadium aan te pakken, te investeren in kennis en vaardigheden om zelfredzaam te zijn en verstandige financiële keuzes te maken. De JPF aanpak sluit verder aan bij al gevestigde initiatieven rondom armoedepreventie en helpt een kwetsbare doelgroep te navigeren om tot een schuldenvrije toekomst met voldoende perspectief te komen.

Ook in het nieuwe coalitieakkoord wordt melding gemaakt van het belang dat iedereen kan blijven meedoen en participeren. Dit gebeurt in de JPF aanpak onder andere door:

- succesvolle (re)integratie op de arbeidsmarkt en in de samenleving;
- doorbreken sociale ongelijkheid die van generatie op generatie wordt doorgegeven;
- achterliggende oorzaken gezondheidsproblemen aanpakken zoals armoede, schulden en stress;
- positieve gezondheid; wonen werken en leven in balans, waarbij de hulpvrager regie krijgt en houdt.

3. Gewenste situatie

Er wordt een passende regeling gecreëerd voor jongeren van 18 tot 27 jaar met problematische schulden en/of problematiek op meerdere levensgebieden. Op dit moment is er namelijk geen passende regeling voor deze groep jongeren.

Jongeren komen niet in een regulier minnelijk traject als:

1. Het inkomen te laag is om een minnelijke regeling tot stand te laten komen;
2. De jongere meerdere problemen heeft. De reguliere schuldhulpverlening richt zich vooral op de financiën. Een structurele oplossing voor deze jongeren vereist een integrale aanpak waarbij alle problemen worden aangepakt.

Jongeren met problematische schulden en problematiek op meerdere levensgebieden krijgen een nieuwe kans om toekomst op te bouwen door de pilot JPF. De problemen van jongeren op verschillende leefgebieden (zoals wonen, gezondheid, verslaving en werk of school) worden aangepakt en ze worden geholpen met de sanering van schulden zodat jongeren schulden(zorg)vrij¹ worden. Zonder de stress die gepaard gaat met schulden kunnen de jongeren werken aan een beter perspectief.

Doelstelling JPF Maastricht:

- escalatie van financiële problemen en oplopende schulden voorkomen door er 'op tijd bij te zijn';
- werken aan een beter toekomstperspectief voor jongeren, door middel van scholing en werk, zodat de jongere mee kan blijven doen in de maatschappij.

Beoogd resultaat voor de jongere:

- Zijn/haar persoonlijke problematiek is aangepakt;
- Hij/ zij is schuldenvrij (of ten minste schuldenzorgvrij);
- Hij/zij heeft minimaal een startkwalificatie behaald en/of een passende baan gevonden;
- Hij zij heeft geleerd om met geld om te gaan;
- Hij/zij heeft maatschappelijke stage gelopen.

¹ Een jongere is tenminste schuldenzorgvrij wanneer de jongere wordt geholpen bij het onderzoek naar alle bestaande schulden en middels budgetbeheer en coaching ondersteund wordt in zijn of haar financiële situatie.

Beoogd resultaat voor schuldeisers:

- Schuldeisers krijgen gegarandeerd een gedeelte van de vordering terug. De vordering kan snel worden afgeboekt zodat de schuldeiser kosten bespaart op invordering en (debiteuren) administratie;
- Deelname betekent eveneens actief bijdragen aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. De jongeren van vandaag zijn de volwassen klanten van morgen. Door mee te werken aan de JPF-aanpak investeren schuldeisers in financieel gezonde volwassenen.

Uniek aan deze aanpak is dat aan de schuldeisers van een jongere door de JPF-schuldhelpverlener een voorstel wordt gedaan in ruil voor kwijtschelding van het grootste deel van de schuld. De restschuld wordt door het Jongeren Perspectief Fonds overgenomen. De jongere heeft hierdoor nog maar met één schuldeiser te maken, de gemeente. Juist vanwege de situatie van de jongere wordt niet per definitie verwacht dat de jongere de schuld financieel aflost. In ieder geval wordt er verwacht dat de jongere:

- *Zijn of haar opleiding afmaakt en/of terug naar school gaat;*

Jongeren zonder startkwalificatie moeten hun opleiding afronden of aan een opleiding beginnen. Beschikken ze wel over een startkwalificatie maar hebben ze geen werk, dan moeten ze direct actief op zoek naar werk;

- *Een betaalde baan vindt en/of behoudt;*

De trajectbegeleiders nemen bij werkende jongeren (zo nodig) contact op met de werkgever of de bedrijfsmaatschappelijk werker van de werkgever om de jongere van beide kanten optimaal te ondersteunen;

- *Als tegenprestatie een maatschappelijke stage verricht;*

Jongeren lopen in ieder geval een maatschappelijke stage om hun maatschappelijk bewustzijn te bevorderen, maar ook als tegenprestatie voor de samenleving die ze nieuwe kansen biedt;

- *Indien mogelijk de gemeente terugbetaalt.*

Jongeren met een structureel inkomen boven bijstandsniveau lossen daarnaast maandelijks af op dit saneringskrediet. Dit zal echter maar voor een deel van de jongeren het geval zijn en het fonds zal dus maar beperkt revolverend zijn.

In de voorbereiding van een Maastrichtse aanpak is gekozen voor aansluiting bij de aanpak van het Jongerenperspectieffonds Den Haag. De JPF-pilot in Den Haag is succesvol gebleken en krijgt een vervolg. Uit een eerste tussenevaluatie van het JPF Den Haag (februari 2017) bleek dat 53 jongeren hadden deelgenomen, met een gemiddeld inkomen van € 831,13 en een gemiddelde schuld van € 15.500,00. De resultaten op basis van de eerste dossiers van 33 jongeren lieten zien dat 100% van de jongeren een persoonlijk perspectiefplan hadden gemaakt en ondertekend, dat 95% van de schuldeisers akkoord waren met het ingediende voorstel en dat 63% van de jongeren schuldenzorgvrij was.

Op basis van deze eerste resultaten is de pilot verlengd. Hogeschool Amsterdam (lectoraat Armoede interventies) verricht op dit moment een evaluatie onderzoek dat naar verwachting verschijnt in het laatste kwartaal van 2018.

Naast methodische overwegingen om aan te sluiten bij de aanpak van het JPF Den Haag speelt ook een rol dat landelijke partijen als ING en AEGON geïnteresseerd zijn in en investeren in het Haagse Perspectieffonds, en dat mogelijk willen uitbreiden naar gemeenten die een soortgelijke aanpak hanteren om te komen tot een landelijk fonds. Aegon stopt, net als ING, € 50.000 in de oprichting van het fonds; en daarna, als het voorspoedig loopt, nog eens 1,5 miljoen euro. Als de aanpak uitgerold wordt naar andere gemeenten, willen ze er nog meer geld in steken.

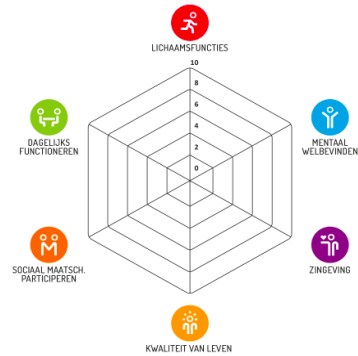
Tenslotte hebben een aantal landelijke partijen al ingestemd met de Haagse aanpak, wat maakt dat we in Maastricht niet opnieuw hoeven te onderhandelen en afspraken hoeven te maken. In de ontwikkeling van een pilot voor Maastricht is daarom rekening gehouden met de eisen die vanuit de samenwerkende partijen in Den Haag gesteld zijn.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Schuldenproblematiek is niet terug te dringen zonder onorthodoxe middelen in te zetten. Opleiding en/of werk is de beste manier om verantwoordelijk te kunnen zijn of worden voor het afbetalen van schulden en om aan een toekomst te kunnen werken zonder schulden en met perspectief om mee te doen in de maatschappij. Naast de schuldenproblematiek bestaan vaak andere problemen die ook aangepakt moeten worden zodat er ruimte ontstaat om in de toekomst te investeren. Wanneer schuldenproblematiek benaderd wordt vanuit verschillende levensgebieden, is de kans op duurzame oplossing groter. Een jongere vindt dan weer een balans tussen wonen, werken en leven doordat hij of zij:

- weer beter slaapt;
- zich mentaal goed voelt omdat problemen zijn of worden aangepakt;
- vertrouwen heeft in de toekomst;
- ergens woont zonder vrees om de huur niet te kunnen betalen;
- geen schaamte voelt m.b.t. financiële problemen en weer sociale contacten aangaat;
- en heeft leren omgaan met geld.

Het is deze integrale aanpak binnen JPF die aansluit bij het gedachtegoed van Positieve Gezondheid (zie figuur).

Een ander element dat aansluit bij Positieve Gezondheid is het feit dat er heel dicht bij de motivatie van een jongere wordt gebleven. Dat waar iemand echt voor warmloopt en energie van krijgt zal de motor zijn achter de gewenste gedragsverandering.

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing

8. Financiën

Uitgaven	2019	2020
Projectkosten		
Schuldenafkoop*	€ 33.000	0
Maatwerk	€3.500	€3.500
Cursussen/trainingen	€3.500	€3.500
Personeelskosten		
Trajectbegeleiding**	€ 85.000	€ 85.000
schuldhulpverlener	0 (binnen DVO)	0 (binnen DVO)

projectleider	€ 18.000	€ 18.000
onvoorzien	€ 7.000	€ 40.000
Totaal (2 jaar)	€ 300.000	

* Dit is een schatting, kosten kunnen afwijken naarmate de gemiddelde schuld hoger of lager is en het percentage van de totale schuld dat wordt afgekocht varieert.

Berekeningssystematiek schuldenafkoop	
Gemiddelde schuld per jongere	€11.000,00
Aantal jongeren minimaal	15
Afkopen +/- 20% totale schuld jongere (per jongere)	€ 2.200,00

** Inzet trajectbegeleiding is gebaseerd op ervaringen in Leiden, Den Haag en project Droommoeders in Maastricht. Ureninzet wordt gemonitord. Mocht blijken dat er ruimte in de uren over is om meer jongeren op te nemen in de pilot, zullen er meer jongeren instromen.

De personeelskosten voor trajectbegeleiders zijn gebaseerd op de informatie die we van stichting Trajekt (functie opbouwwerker, 16 uur/week) en Bureau Jeugdzorg (functie coach, 16 uur/week) ontvangen hebben. Definitieve bedragen zijn bekend wanneer inzet van de betreffende medewerkers rond is. Er is, gezien de subsidierelatie die er met partijen bestaat, geen sprake van BTW.

De personeelskosten voor de projectleider zijn gebaseerd op een inzet van een beleidsmedewerker schaal 10, 8 uur per week.

De post onvoorzien is naar verhouding hoog omdat we nog geen concrete inschatting kunnen maken over de schulden van de jongeren die in Maastricht gaan deelnemen. Wanneer deze hoger zijn dan voorzien, hebben we meer geld nodig voor de schuldenafkoop. Ook gaan we er in deze begroting van uit dat de inzet van de KBL binnen de DVO volume afspraken valt. Wanneer dat niet het geval is, zullen er extra kosten t.b.v. inzet KBL ontstaan.

Revolverend fonds

De kosten voor de schuldenafkoop maken een beperkt onderdeel uit van de totale kosten. Bovendien zullen niet alle deelnemende jongeren uiteindelijk hun schuld bij de gemeente terugbetalen. Het fonds is dus beperkt revolverend en het maakt een klein deel uit van de totale kosten van de aanpak voor jongeren. Vandaar dat we in de pilotperiode geen inschatting maken van mogelijke inkomsten door terugbetaling van jongeren.

Kosten

In de pilotfase zal blijken hoeveel er gemiddeld besteed zal worden om de schulden van 15 jongeren af te kopen. De jongeren in de pilot in Den Haag hadden gemiddeld € 15.500 aan schulden. Landelijk gezien is het zo dat als een jongere eenmaal schulden heeft, deze gemiddeld € 11.000 bedragen. Een bepaald percentage van deze schuld, afhankelijk van leeftijd en inkomen van de jongere, wordt gesaneerd. Afhankelijk van de eerste bevindingen in de praktijk, kunnen meer jongeren instromen in de pilot en worden de uren van de hulpverleners mogelijk verruimd. We gaan ervan uit dat we met het beschikbare budget 15 jongeren kunnen helpen.

Risico's

In de overeenkomst is opgenomen dat als de jongere zich niet aan de voorwaarden van JPF houdt en ondanks inzet van de schuldregelaar en trajectbegeleider niet alsnog de benodigde motivatie toont, uiteindelijk wordt over gegaan tot beëindiging van de overeenkomst. Daarmee eindigt ook het traject JPF. Het saneringsbedrag dat is ingezet voor de JPF schuldsanering wordt bij voortijdige beëindiging opeisbaar gesteld en teruggevorderd bij de jongere.

Opbrengsten; maatschappelijk rendement

Hoewel de opzet van de pilot om een investering vraagt, weegt dit op tegen het maatschappelijk rendement dat beoogd wordt te behalen. Jongeren begeleiden bij het behalen van een startkwalificatie en het behouden of vinden van werk zorgt er op den duur voor dat minder mensen afhankelijk worden van een uitkering. Dat levert op jaarbasis, per persoon ongeveer €16.000 euro op (bron: evaluatie wijkleerbedrijf Maastricht). Daarnaast betaalt een gedeelte van de jongeren (met inkomen boven bijstandsnorm) de schuld die door de gemeente is afgekocht, (zo ver mogelijk binnen drie jaar) terug. Op deze manier wordt het fonds ook weer opnieuw gevuld.

Dekking

In november 2017 heeft de raad met het vaststellen van de begroting 2018 de financiële dekking voor de motie jongeren en schulden geaccordeerd. De Raad heeft €300.000 (incidenteel) vrijgemaakt voor dit fonds.

9. Aanbestedingen

N.v.t. We sluiten aan op de bestaande contractafspraken met de betrokken organisaties.

10. Participatie tot heden

De Raad is betrokken bij het aannemen van de motie in juli 2016 en het accorderen van de financiële dekking in november 2017.

11. Voorstel

1. Akkoord gaan met de invulling van de motie jongeren en schulden middels de JPF-aanpak en de daaraan verbonden werkwijze;
2. Akkoord gaan met de besteding van € 300.000 ten behoeve van de pilot JPF waarvan zowel het fonds waaruit de schulden worden gesaneerd als de uitvoeringskosten (hulpverleners en projectleiding) worden betaald.
3. De incidentele middelen van €300.000, die in 2018 zijn toegevoegd aan het armoedebudget t.b.v. uitvoering van de motie, overhevelen naar het jaar 2019 en 2020.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

<i>Tijdsplanning</i>	
November /december 2018	Werving en selectie vacatures trajectbegeleider en projectleider. Uitvraag jongeren binnen het netwerk.
Januari 2018	Inwerken trajectbegeleiders en projectleider Intakegesprekken jongeren.
Februari 2019	Officiële start met de 15 jongeren die uiteindelijk zijn geselecteerd voor deelname.

Selectie

Bij selectie van de 15 jongeren wordt rekening worden gehouden met de hoogte en de soort schuld en eventueel ook met de grootte en soort problematiek. Door hierin te variëren binnen de pilot, kunnen we ontdekken voor welke doelgroepen de pilot werkt.

Evaluatie

Tussenevaluatie vindt plaats in december 2019.

De eindevaluatie vindt plaats in december 2020. Gerapporteerd wordt over:

- Cliënttevredenheid
- Doelrealisatie

In hoeverre kan de jongere zonder hulp verder?

Zijn onderstaande doelen gerealiseerd?

- de jongere gaat naar school of werkt;
- persoonlijke problematiek is aangepakt;
- de jongere is na afloop schuldenvrij;
- de jongere heeft geleerd om met geld om te gaan en heeft tijdens de duur van JPF bewezen verstandige financiële keuzes te maken;
- de jongere heeft een maatschappelijke stage gelopen.

- Uitval

Na afloop van de pilot wordt beschreven hoeveel jongeren de complete interventie doorlopen hebben en hoe hoog de uitval is.

Vervolg

Een aantal componenten zal worden gewogen bij de afweging of de pilot een vervolg kan krijgen:

- de evaluatie van de pilot;
- animo voor de pilot;
- landelijke ontwikkelingen m.b.t. wet- en regelgeving schuldenproblematiek;
- landelijke ontwikkelingen rondom JPF m.b.t. particuliere investeerders voor het fonds;
- de mate waarin inkomsten terugstromen in het fonds;
- de mate waarin de investering opweegt tegen het maatschappelijk rendement.